

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол вченої ради НУВГП

«13» листопада 2019 № 4

Голова вченої ради НУВГП

В. С. Мошинський

**ПОЛОЖЕННЯ
«ПРО НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
У НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВОДНОГО
ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**

Введено в дію
наказом ректора НУВГП
«23» 04.2019р. № 00232а

1. Загальні положення

1.1. Положення «Про навчальний план освітньо-наукової програми для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування» (далі – Положення) визначає порядок розроблення, затвердження, моніторингу й перегляду навчальних планів освітньо-наукових програм третього освітньо-наукового рівня вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування (далі – НУВГП) незалежно від форми навчання. Положення є складовою частиною внутрішньої системи забезпечення якості освітньої та наукової діяльності НУВГП.

1.2. Положення розроблене на підставі та з урахуванням положень Конституції України, Закону України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами та доповненнями), Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» та наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.06.2012 р. № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу», Статуту Національного університету водного господарства та природокористування, а також інших чинних нормативно-правових актів.

1.3. Положення «Про навчальний план освітньо-наукової програми для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування» затверджується вченою радою НУВГП відповідно до законодавства.

1.4. Це Положення поширюється на наукових, науково-педагогічних працівників та інших працівників, докторантів і аспірантів НУВГП.

2. Основні терміни Положення та їх визначення

У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 600 від 01.06.2016 р. (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України № 1648 від 21.12.2017 р.).

Галузь знань – основна предметна галузь освіти і науки, що містить групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Гарант освітньої програми – визначений за наказом керівника закладу вищої освіти відповідальним за реалізацію освітньо-наукової програми.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітньо-наукових компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Здобувач освіти – аспірант або здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою (далі – здобувач).

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний план роботи аспіранта/здобувача – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та створюється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти. Містить дві складових: *індивідуальний навчальний план* та *індивідуальний план наукової роботи*. Індивідуальний навчальний план формується на основі навчального плану і повинен містити перелік дисциплін за вибором здобувача в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Кваліфікація освітньо-наукова – це визнана закладом вищої освіти та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом вищої освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Кваліфікаційна робота – це вид підсумкової атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи містять (не обмежуючись зазначеним): дисертаційне дослідження,

публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти:

інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної галузі, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Навчальний курс – завершений період навчання здобувача протягом навчального року. Тривалість перебування здобувача на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю, канікул. Початок і закінчення навчання здобувача на конкретному курсі оформляються перевідним наказом.

Навчальний рік триває 12 місяців, розпочинається відповідно до дати зарахування до аспірантури/прикріплення поза аспірантурою і складається: для очної форми навчання з теоретичного навчання, екзаменаційної сесії, практики, канікул і наукової роботи; для заочної форми – з екзаменаційної сесії, практики, наукової роботи.

Навчальний план підготовки доктора філософії – документ, що містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та кількість годин, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Освітньо-наукова програма та навчальний план підготовки доктора філософії складаються з освітньої та наукової складових.

Національна рамка кваліфікацій – це системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на набуття, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітньо-наукова діяльність – діяльність закладів вищої освіти, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і

задоволення інших освітньо-наукових потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітньо-наукова програма – система освітньо-наукових компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання (програми) – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-наукової програми або окремих освітньо-наукових компонентів.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньо-наукової програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

Структурно-логічна схема підготовки – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-наукової програми підготовки та основа для створення навчального та робочого навчального планів.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти відповідає дев'ятому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається закладом вищої освіти та передбачає профільну спеціалізовану освітню програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до змісту та результатів освітньо-наукової діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності.

Стандарт освітньо-наукової діяльності – це сукупність мінімальних вимог до кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення освітнього процесу закладу вищої освіти і наукової установи.

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітньо-наукових послуг.

Якість освітньо-наукової діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти.

забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

3. Зміст навчального плану освітньо-наукової програми

3.1. Навчальний план – це основний нормативний документ закладу вищої освіти, що визначає організацію освітнього процесу підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, який складається на підставі освітньо-наукової програми.

3.2. Навчальний план розробляється гарантом освітньої програми й робочою групою. У разі започаткування провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти НУВГП за новою спеціальністю, іншим рівнем вищої освіти навчальний план розробляється керівником проектної групи та проектною групою.

3.3. Навчальний план здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти погоджується директором ННІ, проректором з наукової роботи та міжнародних зв'язків, проректором з науково-педагогічної роботи, завідувачем аспірантури.

3.4. Навчальний план затверджується Вченою радою НУВГП та вводиться в дію наказом ректора, засвідчується печаткою (у правому верхньому куті навчального плану). Відповідальність за відповідність навчального плану стандартам (за умови їх затвердження) покладається на гаранта освітньої програми (керівника проектної групи) та завідувача випускової кафедри.

Контроль за розроблення навчальних планів підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти здійснює відділ аспірантури та докторантури НУВГП.

3.5. Внесення змін до затверджених навчальних планів здійснюється за поданням гаранта освітньої програми. Пропозиції щодо змін до навчальних планів подаються на розгляд групи забезпечення спеціальності гарантом освітньої програми, який узагальнює пропозиції від профільних кафедр, що надходять до нього у вигляді рішень засідань цих кафедр протягом навчального року, а також пропозицій, що надходять під час громадського обговорення.

Не підлягають вилученню з навчальних планів освітні компоненти, які забезпечують компетенції стандарту вищої освіти. Ці освітні компоненти можуть бути замінені іншими, які забезпечують ту ж компетенцію, або для них може бути змінена кількість кредитів ЄКТС.

3.6. У навчальних планах визначається нормативна тривалість освітньої підготовки фахівців у НУВГП, що складає для освітньо-наукової програми

доктора філософії в аспірантурі чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС відповідно до стандартів вищої освіти.

3.7. Навчальний план на підставі освітньо-наукової програми за кожною спеціальністю визначає.

– графік освітнього процесу;
– зведені дані про бюджет часу у тижнях;
– план освітнього процесу: відомості про державну атестацію; перелік обов'язкових (нормативних) дисциплін, дисциплін за вибором та їх обсяг у кредитах ЄКТС; розподіл контрольних заходів за дисциплінами та семестрами; розподіл годин за дисциплінами за курсами і семестрами; співвідношення аудиторного навантаження до загального обсягу навчального навантаження; послідовність вивчення дисциплін; форми проведення навчальних занять та їх обсяг; форми підсумкового контролю.

3.7.1. У графіку освітнього процесу обов'язково визначаються роки (курси) навчання за відповідною освітньою програмою, для кожного з яких передбачається обсяг теоретичного навчання, види та термін практик, тривалість екзаменаційних сесій, канікул, наукової роботи.

3.7.2. Зведений бюджет часу оформляють у вигляді окремої таблиці, в якій представлені основні форми організації освітнього процесу, що зазначені у графіку освітнього процесу. У таблиці подані кількісні значення (в тижнях – для очної форми навчання; в днях – для заочної форми навчання) тривалості відповідних складових освітнього процесу для кожного курсу навчання (навчального року) та в цілому за весь період навчання.

3.7.3. План освітнього процесу обов'язково повинен включати відомості про:

- обов'язкову частину підготовки відповідно до освітньої програми;
- вибірккову частину програми (дисципліни вільного вибору здобувача за циклами загальної та професійної підготовки);
- шифри та назви навчальних дисциплін;
- семестровий контроль (екзамени, заліки);
- обсяг (кількість кредитів ЄКТС та годин) з кожної навчальної дисципліни;
 - розподіл загальної кількості годин дисципліни на аудиторні (лекції, семінарські, лабораторні, практичні) та самостійну роботу здобувачів;
 - кількість аудиторних годин з дисципліни в семестрі;
 - кількість тижнів у кожному семестрі;
 - загальну кількість годин тижневого навантаження;
 - кількість екзаменів;
 - кількість заліків.

3.8. Вимоги до складання навчального плану освітньо-наукового (третього) рівня освіти.

3.8.1. При розробленні навчального плану обов'язково необхідно врахувати, що у структурі навчального плану виділяється обов'язкова і вибіркова складові.

3.8.2. Обов'язкова складова навчального плану не може перевищувати 75 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) навчального плану і включає навчальні дисципліни, практики та інші види навчального навантаження здобувача вищої освіти спрямовані на досягнення результатів навчання, визначених освітньою програмою за спеціальністю.

3.8.3. Обов'язкова складова навчального плану має містити компоненти, опанування яких необхідне для присвоєння визначеної програмою освітньої кваліфікації.

3.8.4. Вибіркова складова навчального плану має складати не менше 25 відсотків обсягу (в кредитах ЄКТС) навчального плану. Вибіркова складова призначена для формування індивідуальної освітньої траєкторії та забезпечує можливість здобувачу освіти поглибити професійні знання в межах обраної освітньої програми та/або здобути додаткові компетентності.

3.8.5. У межах обсягу вибіркової складової здобувач вищої освіти має право обирати освітні компоненти самостійно і такий вибір не обмежується навчальним планом програми, за якою проводиться навчання.

3.8.6. Механізм реалізації права здобувача освіти на вибір навчальних дисциплін визначається Положенням «Про організацію вибору навчальних дисциплін варіативної складової навчальних планів третього (освітньо-наукового) рівня» (затверджено Науково-технічною радою НУВГП, протокол № 109 від 30.08.2017 р.).

3.9. Навчальний план за певною спеціальністю (освітньою програмою) для заочної форми здобуття освіти за змістом і структурою відповідає навчальному плану для очної форми здобуття освіти. Відсоток скорочення обсягу аудиторних занять порівняно з навчальним планом очної форми навчання має бути пропорційним для всіх навчальних дисциплін навчального плану за рахунок збільшення кількості годин на самостійну роботу.

4. Прозорість та публічність освітньо-наукової програми

4.1. Прозорість та публічність освітньої програми та навчального плану як її невід'ємної складової забезпечується завдяки відкритості діяльності НУВГП через виконання своєї суспільної місії та інформування зацікавлених сторін про всі аспекти освітнього процесу в університеті.

4.2. НУВГП через керівників проектних груп (гарантів освітньо-наукових програм) своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті достовірну інформацію про освітньо-наукові програми (в тому числі про навчальні плани) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства.

4.3. Відповідальним за формування і зберігання друкованої версії освітньої програми (в тому числі навчальних планів) є її гарант та завідувач аспірантури.

5. Прикінцеві положення

Це Положення, а також зміни та/або доповнення до нього затверджуються Вченою радою НУВГП і вводяться в дію наказом ректора.

Контроль за виконанням цього Положення покладається на посадових осіб НУВГП відповідно до їх функціональних обов'язків.